

Brüssel, 1.7.2022
COM(2022) 450 final

2022/0213 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Ukrainale erakorralise makromajandusliku finantsabi andmise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

ELi abi Ukrainale praeguses erakorralises olukorras põhineb tugevatel pikaajalistel suhetel. Ukraina on arendanud alates 2014. aastast tugevat partnerlust Euroopa Liiduga, minnes kaugemale kahepoolsest koostööst, et saavutada järkjärguline poliitiline assotsieerumine ja majanduslik integratsioon. 1. septembril 2017 jõustunud ELi-Ukraina assotsieerimisleping, mis sisaldab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda käsitlevaid sätteid, on olnud peamine vahend, mis tõi Ukraina ja ELi teineteisele lähemale¹. Lisaks tihedamate poliitiliste sidemete, tugevamate majandussidemete ja ühiste väärtuste austamise edendamisele on lepinguga loodud kindel raamistik selleks, et viia ellu põhjalik reformikava, milles keskendutakse korrupsioonivastasele võitlusele, sõltumatule kohtusüsteemile, õigusriigile ja paremale ettevõtluskliimale. EL on pidevalt toetanud Ukraina olulisi reforme, mis on vajalikud selleks, et meelitada keskpikas ja pikemas perspektiivis ligi investeringuid, suurendada tootlikkust ja tõsta elatustaset. Pärast riigi taotlust saada liidu liikmeks tunnistas Euroopa Ülemkogu Ukraina Euroopa-väljavaadet ja andis talle kandidaatriigi staatuse, ja seega peaks koostöö Ukrainaga veelgi süvenema, kui riik liigub Euroopa suunas.

Ukraina pikaajaline majandusareng ja reformidele orienteeritus on seisnud alates 24. veebruarist 2022 silmitsi tohutu väljakutsega, kuna Venemaa tungis riiki, sooritades enneolematu põhjendamatu ja provotseerimata agressiooniakti. Lisaks tohututele inimkaotustele on Ukrainas käimasolev sõda põhjustanud juba tohutut kahju füüsilisele taristule (teed, sillad, tehased jne) ning elu- ja ühiskondlikele hoonetele (eluruumid, koolid, haiglad jne). Võitlus on põhjustanud ka inimeste massilist väljarännet – üle 6 miljoni riigisisese põgeniku ja enam kui 7 miljonit pagulast.

Lisaks tohutule majanduskahjule on Venemaa agressiivne sõda Ukraina vastu võtnud suveräänselt riigilt juurdepääsu rahvusvahelistele kapitaliturgudele. Sellest tulenev maksebilansi rahastamispuudujääk ulatub ametiasutuste ja IMFi hinnangul kogu 2022. aasta jooksul ligikaudu 39 miljardi USA dollarini. IMFi enda hinnangul võiks Ukraina rahastada seda puudujääki, ohustamata tema makromajanduslikku finantsstabiilsust, 9 miljardit USA dollari ulatuses, kasutades selleks oma ametlikke rahvusvahelisi reserve². G7 rahandusministrite ja keskpankade juhtide 18.–20. mai kohtumise raames Ukrainale lubatud kahe- ja mitmepoolsed rahalise toetuse kohustused ulatuvad peaaegu 20 miljardi USA dollarini. Saksamaa andis otsest eelarvetoetust 1 miljardi euro ulatuses. ELi liikmesriikide täiendavate siduvate kohustuste hulgas on 200 miljonit eurot Itaalia ja 190 miljonit eurot Prantsusmaa poolt. Selleks et aidata kaasa Ukraina ülejäänud hinnanguliselt 10 miljardi USA dollari suuruse rahastamispuudujäägi rahastamisele 2022. aastal ulatuses, kavatses komisjon esitada ettepaneku anda Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi kuni 9 miljardi euro ulatuses.

Selleks et rahuldada Ukraina kohesed ja kõige kiireloomulisemad rahastamisvajadused, esitab komisjon esimese sammuna Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva ettepaneku võtta vastu otsus anda Ukrainale väga soodsate tingimustega pikaajalise laenuna täiendavat erakorralist makromajanduslikku finantsabi kuni 1 miljardit eurot. Teise sammuna kavatses komisjon esitada võimalikult kiiresti selle äärmiselt erakorralise paketi ülejäänud osa, võttes

¹ Ukraina esitas ametliku taotluse ELi liikmeks saamiseks 28. veebruaril 2022, neli päeva pärast Venemaa sissetungi, ning 2022. aasta juuni lõpus anti talle kandidaatriigi staatus.

² Nagu IMF kinnitas Euroopa Komisjonile 3. juunil 2022 saabunud hindamiskirjas.

arvesse selle olemust ja suurust. See vastab Euroopa Ülemkogu 23.–24. juuni üleskutsele kiire ettepaneku kohta. Koos käesoleva aasta alguses välja makstud 1,2 miljardi euro suuruse erakorralise makromajandusliku finantsabiga³ moodustaks alates sõja algusest Ukrainale antava ELi finantsabi kogusumma 2,2 miljardi euroni ning võib ulatuda siis, kui kogu Ukrainale antava erakorralise makromajandusliku finantsabi toimima hakkab, kuni 10 miljardi euroni⁴. See rahaline abi lisandub paljudele muudele abi liikidele, eelkõige humanitaar-, arengu- ja kaitsealasele abile, Ukraina ekspordi suhtes kohaldatavate imporditollimaksude peatamisele üheks aastaks ja muudele solidaarsusalgatustele, näiteks transpordi kitsaskohtade kõrvaldamiseks, et oleks võimalik tagada eelkõige teravilja eksport.

Seda täiendavat makromajanduslikku finantsabi summas kuni 1 miljard eurot nähakse esimese osana ja komisjon kavatseb niipea kui võimalik esitada ettepaneku erakorralise makromajandusliku finantsabi teise osa kohta. Erakorralise makromajandusliku finantsabi esimese osa eesmärk on anda kiiret rahalist toetust olukorras, kus esineb kiireloomulisi rahastamisvajadusi, ning tagada Ukraina riigi kõige kriitilisemate funktsioonide jätkuv toimimine. Selle abi kättesaadavus on üks aasta ja see makstakse välja ühe osamaksena, mille võib jagada üheks või mitmeks osaks. Ukraina ametiasutustega kokkulepitavad vastastikuse mõistmise memorandumis (edaspidi „vastastikuse mõistmise memorandum“) määratakse osamakse tegemise ja abi andmise tingimused. Vastastikuse mõistmise memorandum hõlmab suuremat läbipaistvust ja aruandlust vahendite kasutamise kohta ning selles määratakse kindlaks aruandlusnõuete kehtestamine, millega makromajanduslik finantsabi seotakse. Siis võiks käsitleda ka vääramatu jõu tõttu lõpule viimata poliitikameetmeid riigi vastupidavuse ja stabiilsuse parandamiseks valitsemistava ja õigusriigi valdkonnas ning energiasektoris 1,2 miljardi euro suurusest kiireloomulist makromajanduslikust finantsabist, mis maksti välja 2022. aasta märtsis ja mais. Samaaegselt selle makromajandusliku finantsabi kui teatises „Ukraina abistamine ja ülesehitamine“ välja kuulutatud erakorralise makromajandusliku finantsabi esimese osa rakendamisega antakse tõenäoliselt ka humanitaarabi ja naabuspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist „Gloaalne Euroopa“⁵ rahastatavat toetust. Lisaks on see osa kahepoolsete rahastajate ja rahvusvaheliste finantseerimisasutuste erakorralistest rahvusvahelistest jõupingutustest Ukrainat aitamiseks selles kriitilises olukorras.

Kavandatavat 1 miljardi euro suurust osamakset toetatakse ELi eelarvest naabuspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ (NDICI-GE) raames loodud välistegevuse tagatise jaoks kättesaadavate eraldistega. Need sätted tagavad ELile rahalised vahendid, et maksta investoritele välja makromajandusliku finantsabi laenude rahastamiseks kasutatud võlakirjad juhul, kui abisaav riik ei suuda täita oma tagasimaksekohustusi ELi ees. Praeguses mitmeaastasest finantsraamistikus nähakse ette üldise makromajandusliku finantsabi programmi mahuks ligikaudu 11 miljardit eurot laenudena, mille tagamise määr on 9 %. Selle põhjal on finantsplaneeringu sätetes praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames kolmandatele riikidele antavate makromajandusliku finantsabi laenude tagamiseks ette nähtud 1 miljard eurot. Tagatist tuleks rahastada määruse

³ Nõukogu rakendusotsus, 28.3.22.

⁴ Enne alates 2022. aastast antavat erakorralist makromajanduslikku finantsabi on EL andnud Ukrainale viis korda järjest makromajanduslikku finantsabi, andes aastatel 2014–2021 laenudena kokku 5,0 miljardit eurot.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabuspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

(EL) 2021/947 artikli 31 lõike 5 teises lõigus sätestatud piirides. Nimetatud tagatis annab eelarvehendid, mis toetavad kavandatavat laenu Ukrainale.

Võttes aga arvesse hiljutisi dramaatilisi ja ettenägematuid sündmusi Ukrainas, ei ole maksebilansikriisiga silmitsi seisvate riikide suhtes üldiselt kohaldatav 9 % tagamise määr käesoleval juhul piisav. Käesoleva ettepanekuga nähakse ette 70 % tagamise määr liidu eelarvest sissemakstud eraldiste kaudu. Seda erakordselt kõrget tagamise määra peetakse piisavaks, et piirata Ukrainale antava täiendava makromajandusliku finantsabiga kaasnevat riski kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega. Nimetatud 70 % tagamise määra kohaldamine kuni 1 miljardi euro suuruse laenuprogrammi suhtes tähendab, et 700 miljoni euro suurust summat, mis on käesoleva mitmeaastase finantsraamistiku raames olemas makromajandusliku finantsabi andmiseks kolmandatele riikidele, kasutatakse puhvrina sellest uuest laenust tekkida võiva kahju vastu. Seda tagamise määra kohaldataks määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 5 kolmandas lõigus sätestatud üldreegli asemel.

Võttes arvesse Ukraina ees seisvat äärmiselt rasket olukorda, tehakse selle laenu mõju piiramiseks riigi rahanduse jätkusuutlikkusele ka ettepanek, et ELi eelarvest kaetaks erandkorras kuni 1 miljardi euro suuruse laenu vormis antava makromajandusliku finantsabis intressikulud. Sel viisil annab EL Ukrainale täiendavat rahalist abi, mis aitab parandada riigi valitsemissektori võla jätkusuutlikkust. Komisjon korraldab pika tähtajaga laenu, et anda Ukrainale võimalikult pikk ajavahemik majanduskasvu taastamiseks, majanduse ülesehitamiseks kooskõlas tema Euroopa-püüdlustega ja täieliku tagasimaksmise võimaluse maksimeerimiseks.

Pärast käesoleva ettepaneku vastuvõtmist ja kõigi sellega seotud formaalsuste täitmist (vastastikuse mõistmise memorandumid allkirjastamine, laenulepingu jõustumine) korraldab komisjon selle laenu kiiremas korras, võttes arvesse Ukraina vajadusi. Komisjon jätkab ettevalmistusi erakorralise makromajandusliku finantsabi laenude ülejäänud paketi korraldamiseks nii kiiresti kui võimalik.

• Üldine taust

Ukraina majanduslik olukord on pärast Venemaa agressioonisõja algust järsult halvenenud. Mitteametliku hinnangu kohaselt vähenes Ukraina SKP aasta märtsi-aprillis eelmise aasta sama ajaga võrreldes 35–40 %. Mais tõusis inflatsioon aasta arvestuses 18,0 %ni. Ukraina Keskpank peatas konflikti ajaks inflatsioonijuhtimisraamistiku ja säilitas oma põhilise refinantseerimismäära kuni 3. juunini 10 % tasemel, mil ta tõstis seda 25 %ni, et vähendada nõudlust välisvaluuta järele, mis hakkas kasvama mai teises pooles. Samuti lubas ta omandada ebapiisava eranõudluse korral riigi sõjalaenu võlakirju ning ostiski neid ligikaudu 4,1 miljardi USA dollari väärtuses. Osa järgnevast eelarve rahastamisest katsid aga keskpanga valuutamüügisekkumised, mille tõttu vähenesid ametlikud rahvusvahelised reservid jaanuari lõpust mai lõpuni kokku ligikaudu 4 miljardi USA dollari võrra 25,1 miljardi USA dollarini.

Venemaa agressioonisõda tõi Ukraina eelarve jaoks kaasa suure rahastamisvajaduse, mis põhjustas märkimisväärse välisrahastamise puudujäägi. Ühest küljest tõi sõda kaasa avaliku sektori tulude märkimisväärse vähenemise, kuigi osa sellest on ajendatud poliitikast kui VKEdele mõeldud leevendusmeede (käibemaksumoratoriumid, tollimaksuvabastus). Teisest küljest suurenesid märkimisväärselt kulud, et katta Ukraina erakordsed sõjalised ja humanitaarvajadused, sealhulgas sotsiaaltoetus riigisisestele põgenikele ja suuremad riigikaitsevaldkonna palgakulud. Sellest tulenev üldine maksebilansi rahastamispuudujääk ulatub ametiasutuste ja IMFi hinnangul kogu 2022. aasta jooksul ligikaudu 39 miljardi USA dollarini. IMFi hinnangul võiks Ukraina rahastada seda puudujääki, ohustamata tema makromajanduslikku finantsstabiilsust, 9 miljardit USA dollari ulatuses, kasutades selleks

oma ametlikke rahvusvahelisi reserve⁶. G7 rahandusministrite ja keskpankade juhtide 18.–20. mai kohtumise raames Ukrainale lubatud kahe- ja mitmepoolsed rahalise toetuse kohustused ulatuvad peaaegu 20 miljardi USA dollarini. Saksamaa andis otsest eelarvetoetust 1 miljardi euro ulatuses. ELi liikmesriikide täiendavate siduvate kohustuste hulgas on 200 miljonit eurot Itaalia ja 190 miljonit eurot Prantsusmaa poolt. Selleks et aidata kaasa Ukraina ülejäänud hinnanguliselt 10 miljardi USA dollari suuruse rahastamispuudujäägi rahastamisele 2022. aastal ulatuses, kavatseb komisjon, nagu paluti Euroopa Ülemkogu 23. ja 24. juuni kohtumisel, anda Ukrainale väga soodsate tingimustega pikaajaliste laenudena erakorralist makromajanduslikku finantsabi kuni 9 miljardit eurot. Käesolev ettepanek anda täiendavat makromajanduslikku finantsabi laenuna kuni 1 miljardi euro ulatuses on esimene osa Ukraina koheste ja kõige kiireloomulisemate rahastamisvajaduste rahuldamiseks. Komisjon kavatseb peagi esitada asjakohase ettepaneku Ukrainale antava erakorralise makromajandusliku finantsabi ülejäänud osa kohta. Selle eesmärk on aidata rahuldada Ukraina kõige kiireloomulisemaid ja koheseid rahastamisvajadusi, võttes samal ajal arvesse vahendite praegust kättesaadavust liidu eelarves. Rahvusvaheliste rahastajate märkimisväärne panus Ukraina maksebilansi üldise rahastamispuudujäägi katmisse võiks piirata negatiivset inflatsiooni- ja üldist destabiliseerivat mõju, mis oleks tagatud, kui seda rahastaks täielikult Ukraina Keskpank raha trükkimise teel.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek anda Ukrainale makromajanduslikku finantsabi järgib otsust (EL) 2022/313 makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale summas 1,2 miljardit eurot laenudena, mis maksti täielikult välja kahe osamaksena 2022. aasta märtsis ja mais. See täiendav makromajanduslik finantsabi, mis on kavandatud erakorralise makromajandusliku finantsabi rakendamise esimene etapp, tugevdab liidu meetmeid otsese humanitaar-, arengu- ja kaitseabi andmiseks ning liidu algatusi koordineerida mitmepoolseid meetmeid, nagu kampaania „Stand Up for Ukraine“.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Praegusel hetkel Ukrainale väga soodsate tingimustega pikaajalise laenu vormis antav täiendav toetus võib aidata Ukraina ametiasutustel lahendada Venemaa poolsest agressioonisõjast ja selle mõjust tulenevaid märkimisväärseid rahastamisprobleeme. Lisaks sellele toetatakse kõnealuse abi andmisega ametiasutuste jõupingutusi stabiilse makromajandusliku keskkonna säilitamisel, kavandatava makromajandusliku finantsabiga suurendatakse kokkuvõttes Ukrainas rakendatavate ELi meetmete lisaväärtust ja parandatakse riigile muus vormis antava ELi finantsabi, sealhulgas eelarvetoetuse meetmete ja praeguse mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) raames välisrahastamisvahendite kaudu antavate toetuste tulemuslikkust. Kavandatav makromajanduslik finantsabi moodustab osa ELi abi- ja ülesehitusalgatusel, mille EL Ukrainale annab, ning on Ukrainale antava üldise rahvusvahelise toetuse lahutamatu osa⁷.

⁶ Nagu IMF kinnitas Euroopa Komisjonile 3. juunil 2022 saabunud hindamiskirjas.

⁷ Nagu on öeldud komisjoni 18. mai teatises https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ukraine-relief-reconstruction_en.pdf.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

ELi toimimise lepingu artikkel 212 on kolmandatele riikidele antava finantsabi jaoks sobiv õiguslik alus.

Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon nõuab Ukrainale täiendava finantsabi andmist. Nende meetmete eelarvelise jätkusuutlikkuse suurendamiseks on vaja suurendada ka täiendava makromajandusliku finantsabi laenu katteraama liidu eelarvest makstavate eraldiste kaudu 70 %-ni.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Ettepanek vastab subsidiaarsuse põhimõttele, sest liikmesriigid üksi ei suuda Ukraina lühiajalise makromajandusliku stabiilsuse piisavat taastamist saavutada ja see eesmärk on paremini saavutatav Euroopa Liidu tasandil. Selle peamiseks põhjuseks on liikmesriikides kehtivad eelarvepiirangud ja vajadus rahastajate tegevust kindlakäeliselt koordineerida, et saavutada abi piisavalt suur mõjuala ja tulemuslikkus, vältides samas Ukraina ametiasutuste halduskoormuse suurendamist, kuna need on praegu niigi üle koormatud.

• Proportsionaalsus

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega: see piirdub lühiajalises perspektiivis makromajandusliku stabiilsuse säilitamiseks minimaalselt vajalikuga ega lähe selleks vajalikust kaugemale.

Nagu komisjon on ametiasutuste prognooside põhjal kindlaks teinud ja IMF kinnitas,⁸ moodustab kavandatud makromajandusliku finantsabi summa kuni 1 miljard eurot, koos kavandatud erakorralise makromajandusliku finantsabi ülejäänud osaga 2022. aasta hinnangulisest rahastamispuudujäägist peaaegu poole. See osakaal on kooskõlas makromajandusliku finantsabi andmisel rakendatava koormuse jagamise tavaga (majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 8. oktoobri 2002. aasta järelduste kohaselt oleks assotsieerimislepinguga riigi puhul ülemmäär 60 %), võttes arvesse, et Ukrainale on lubanud abi anda ka teised kahe- ja mitmepoolsed rahastajad.

• Vahendi valik

Projektide rahastamine või tehnilise abi andmine ei oleks ei kõnealuse makromajandusliku finantsabi ega üldise kavandatud erakorralise makromajandusliku finantsabi laiemate makromajanduslike eesmärkide saavutamiseks sobiv ega piisav. Muude ELi vahenditega võrreldes on makromajandusliku finantsabi peamine eelis see, et selle abil on võimalik kiiresti leevendada vajadust välisrahastuse järele ning aidata luua püsiva stabiilse makromajandusliku finantsraamistiku, muu hulgas edendades kestlikku ja tasakaalustatud maksebilansi ja eelarveseisundit aruandlusnõuetele sobivas raamistikus. Kuna makromajanduslik finantsabi aitab tagada üldist poliitikaraamistikku, võib see suurendada ka ELi muude, kitsamini piiritletud eesmärgiga finantsinstrumentidest meetmete tulemuslikkust Ukrainas. Tehing sõlmitakse soodsatel tingimustel, nähes ette pikemad tähtajad ja toetuse intressikulude katmiseks, mis aitab vähendada mõju Ukraina riigivõla jätkusuutlikkusele. Pidades eelkõige silmas rahvusvahelise üldsuse, sealhulgas ELi piiratud võimalusi pakkuda piisavas summas tagastamatut toetust, näib plaan anda Ukraina pakilise rahavajaduse katteks kiiresti, väga suures summas ja väga soodsatel laenu tingimustel makromajandusliku finantsabi omal kohal.

⁸ Nagu IMF kinnitas Euroopa Komisjonile 27. mail 2022 saabunud hindamiskirjas.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine / toimivuse kontroll**

Varasemate Ukrainale antud makromajandusliku finantsabi programmide järelhindamine on näidanud, et need on eesmärkide, rahastamispaketi ja poliitiliste eesmärkide seisukohast olnud üldiselt väga asjakohased.

Kokkuvõttes on neil olnud suur osa selles, et aidata Ukrainal lahendada probleeme oma maksebilansiga ja viia ellu peamisi struktuurireforme, millega stabiliseerida majandust ja parandada välisvõla teenindamise võime jätkusuutlikkust. Need on võimaldanud eelarvekokkuvõtteid ja rahalist kasu ning aidanud kaasata täiendavaid rahalisi vahendeid ja suurendada investorite usaldust. Makromajandusliku finantsabi tingimuste pakett viidi täielikult kooskõlla IMFi asjaomase programmiga ja sellel oli suur poliitiline mõju, mis aitas kaasa Ukraina ametiasutuste pingutustele oluliste reformide elluviimisel, eriti valdkondades, mida muud rahvusvaheliste rahastajate programmid ei hõlma.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Erakorralist makromajanduslikku finantsabi antakse Ukrainale antava rahvusvahelise toetuse lahutamatu osana. Käesoleva ettepaneku ettevalmistamisel on komisjoni talitused konsulteerinud IMFi, Maailmapanga ning teiste kahe- ja mitmepoolsete rahastajatega, kellel on märkimisväärsed makromajanduslikud eksperditeadmised, sealhulgas Ukraina majanduse valdkonnas. Samuti on komisjon olnud pidevalt ühenduses Ukraina ametiasutustega.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjoni talitused on käesoleva ettepaneku aluseks võtnud koostöös IMFi ja pädevate rahvusvaheliste institutsioonidega läbi viidud põhjaliku analüüsi Ukraina finantsvajaduste ja laiemal makromajandusliku olukorra kohta.

Komisjoni talitused on pidanud arutelusid ka riskihindajatega rahvusvahelistest finantseerimisasutustest, millel on Ukrainas ulatuslik riskipositsioon. Arutelude abil on püütud mõista, kuidas need institutsioonid tagavad ja haldavad oma Ukraina riskipositsioone. Aruteludest nähtub, et iga asutuse lähenemisviis sõltub sellest, kui suurel määral mõjutab võimalik kahju Ukrainas tema bilanssi. Mõnel institutsioonil on oma positsiooni katmiseks kasutada täielik või osaline tagatis või muu kaitsemeede (Ukraina reservid IMFis). Kuna EL on rahastanud makromajandusliku finantsabi laene kompensatsioonilaenude kaudu, on ta erilises olukorras, kus tal tuleb juhul, kui laenusaja ei täida maksekohustusi, tagada oma võlakirjainvestoritele fikseeritud ja korrapärase maksegraafiku kohane stabiilne ja prognoositav maksevoog. Selleks et seda täiendavat makromajanduslikku finantsabi oleks võimalik kiiresti anda, peab liit esimese sammuna erakorralise makromajandusliku finantsabi täieliku paketi ja kindla eelarvelise aluse korraldamisel kohaldama Ukrainaga seotud täiendava riskipositsiooni suhtes 70 % suurust tagamise määra.

Kooskõlas finantsmääruse nõuetega teevad komisjoni talitused abi andmise käigus Ukraina finantsvoogude ja haldusmenetluste tegevusanalüüsi, et teha kindlaks, kas programmi raames antava abi, sealhulgas makromajandusliku finantsabi haldamise kord pakub piisavaid tagatiseid, võttes arvesse ka sõjast tingitud eriolukorda. Selle raames saab ühtlasi värskendada varasemat hinnangut, milles leiti, et Ukraina finantsvood ja haldusmenetlused toimivad kindlate põhimõtete alusel ning on sobivad makromajandusliku finantsabi andmiseks.

- **Mõjuhindang**

Liidu makromajanduslik finantsabi on erandlik erakorraline meede, mille eesmärk on aidata kolmandatel riikidel ületada suuri maksebilansiraskusi. Võttes arvesse erilist konteksti ja kiireloomulisust, on käesolev makromajandusliku finantsabi ettepanek vabastatud komisjoni parema õigusloome suuniste (SWD(2015) 111 final) kohase mõjuhindamise nõudest, sest poliitiliselt on hädavajalik kiiret reageerimist nõudvas olukorras kiirelt tegutseda.

Üldiselt võib öelda, et komisjoni ettepanekud makromajandusliku finantsabi kohta tuginevad kogemustele, mis on saadud ELi naaberriikides varem võetud meetmete järelhindamisel. Käesolev makromajanduslik finantsabi aitab praeguses erakorralises olukorras leevendada Ukraina lühiajalisi rahastamisvajadusi. Makromajandusliku finantsabiga seotud aruandlusnõuded, mis tuleb vastastikuse mõistmise memorandumis kokku leppida, peavad tagama toetuse tõhususe, läbipaistvuse ja aruandekohustuse. See täiendav makromajanduslik finantsabi ja erakorralise makromajandusliku finantsabi järgnev osa peaks põhinema alates 2015. aastast rakendatud kuue makromajandusliku finantsabi programmi, sh viimase COVID-19ga seotud erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi ja 2022. aasta alguse erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi saavutustel.

Käesolevale ettepanekule ei ole lisatud mõjuhindangut. 70 % tagamise määra kohaldamine põhineb täitmata kohustustega seotud finantsriskide põhjalikul hindamisel.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanek ei ole seotud õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmiga.

- **Põhiõigused**

Euroopa naabruspoliitika (ENP) riikidel on õigus saada makromajanduslikku finantsabi. Liidu makromajandusliku finantsabi andmise eeltingimus on see, et abikõlblik riik järgib tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme (sh parlamentaarne mitmeparteisüsteem) ja õigusriigi põhimõtet, ning tagab inimõiguste järgimise.

Ukraina ametiasutuste taas kinnitatud pühendumine reformidele ja tugev poliitiline tahe, mida tõendab eelkõige erakorralise COVID-19 makromajandusliku finantsabi programmiga seotud struktuuripoliitika tingimuste edukas täitmine peamistes valdkondades (sh kohtusüsteem, hea valitsemistava, õigusriigi põhimõte ja korrupsioonivastane võitlus), on selge positiivne märk. Samuti annavad ELi liikmeks saamise taotlemisel tehtud jõupingutused, eelkõige kahele väga põhjalikule ja üksikasjalikule küsimustikule üksikasjaliku vastuse andmine, kinnitust ametivõimude valmisolekust jätkata püüdlemist Euroopaga integreerumise poole ja astuda selleks konkreetseid samme. Venemaa agressiooni järel on Ukraina ametivõimud näidanud üles muljetavaldavast vastupidavust ning on jätkuvalt pühendunud reformide läbiviimisele läbipaistval viisil ja kooskõlas ELi standarditega. Seepärast peetakse makromajandusliku finantsabi andmise poliitilist eeltingimust praegu täidetuks.

4. MÕJU EELARVELE

Ukrainale antava kuni 1 miljardi euro suuruse täiendava makromajandusliku finantsabi vahendid laenatakse kapitaliturgudel ja laenatakse edasi Ukrainale. Kuna selle laenuga seonduvad suuremad riskid, kohaldatakse kõrgemat eraldiste määra (70 %), mis kaldub kõrvale määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 5 kolmandast lõigust. Asjaomased eraldised kogusummas 700 miljonit eurot nähakse ette naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames (elarverida 14 02 01 70

„Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“ – Ühise eraldisfondi eraldised“).

Kõrgema eraldiste määra (70 %) kohaldamine on vajalik usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte tõttu, et võtta arvesse kahjumiriski, mis on selle laenu puhul suurem, võrreldes tavapärase makromajandusliku finantsabiga, mida üldjuhul antakse maksebilansiraskustes riikidele lisaks IMFi väljamaksete programmile. Ettenähtud eraldiste määr annab suurema kindluse, et kõik summad, mida uue laenu rahastamiseks emiteeritud võlakirju ostnud investoritele võlgnetakse, makstakse täielikult ja õigeaegselt tagasi. Laenude tagasimaksmata jätmise korral aitab kõrgem eraldiste määr ära hoida ELi eelarve arvestuslikku kahjumit. Kui abisaaja jätab makse tegemata, tuleb kooskõlas liidu eelarve raamatupidamisarvestuse suhtes kohaldatava rahvusvahelise avaliku sektori raamatupidamise standardiga kajastada liidu raamatupidamisarvestuses kahju kogu laenusumma ulatuses. Kuna käesoleva makromajandusliku abi suhtes kohaldatakse kõrgemat eraldiste määra, on kohane tagada käesoleva otsuse kohasest makromajanduslikust finantsabist tulenevad finantskohustused välistegevuse tagatise raames tagatavatest finantskohustustest eraldi. Eelkõige on kohane kasutada ühises eraldisfondis käesoleva makromajandusliku finantsabi jaoks ette nähtud vahendeid üksnes käesolevast otsusest tulenevate finantskohustuste katmiseks selle asemel, et kohaldada määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõikes 6 sätestatud üldreeglit, ning mitte kohaldada tegeliku eraldiste määra, mis on nähtud ette finantsmääruse artiklis 213 sätestatud üldreegliga. Lisaks tuleks vastavalt allpool kirjeldatule näha erandkorras ette intressitoetus, mida antakse mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) perioodil määruse (EL) 2021/947 artikli 6 lõike 2 punkti a esimeses taandes osutatud rahastamispaketist. Laenuvõtmise ja -andmisega seotud halduskuludest loobutaks ja seega neid Ukrainalt sisse ei nõuta. Need kaetakse vastavatest halduskulude eelarveridadest.

5. MUU TEAVE

• **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ukrainale antava täieliku erakorralise makromajandusliku finantsabi rakendamise esimeses etapis annab Euroopa Liit käesoleva otsuse alusel Ukrainale pika tähtajaga laenu vormis täiendavat makromajanduslikku finantsabi kokku kuni 1 miljard eurot. Abi on kavas välja maksta ühe osamaksena, mis võidakse jagada mitmeks osaks, ning aitab katta Ukraina 2022. aasta katmata välisrahastuse puudujääki. Ainus osamakse tehakse kohe pärast käesoleva ettepaneku heakskiitmist ja vastava vastastikuse mõistmise memorandumi jõustumist, milles osutatakse aruandlusnõuete kehtestamisele.

Abi andmist korraldab komisjon. Kooskõlas finantsmäärusega kohaldatakse erisätteid pettuste ja õigusnormide muude rikkumiste ärahoidmiseks.

Komisjon teeb tihedat koostööd rahvusvaheliste finantsasutuste ja riiklike ametiasutustega, et jälgida sündmuste arengut ning vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepitud nõuete ja tingimuste kohaldamist.

• **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata

• **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Käesolevas otsuses sätestatakse makromajandusliku finantsabi reeglid.

Artiklis 1 sätestatakse makromajandusliku finantsabi põhijooned.

Artiklis 2 sätestatakse makromajandusliku finantsabi väljamaksmiseks vajalikud poliitilised eeltingimused.

Artiklis 3 sätestatakse selged aruandlus- ja järelevalvenõuded, mis määratakse kindlaks vastastikuse mõistmise memorandumis.

Artiklis 4 sätestatakse tingimused, mis on vajalikud makromajandusliku finantsabi väljamaksmiseks.

Artiklis 5 sätestatakse laenuvõtmis- ja laenuandmistehingute tingimused.

Artiklis 6 sätestatakse nõue, et Euroopa Komisjon teeks makromajandusliku finantsabi rakendamise kohta tegevusanalüüsi.

Artiklis 7 sätestatakse konkreetsed reeglid ühises eraldisfondis hoitavate eraldiste kohta.

Artiklis 8 sätestatakse, et komisjoni abistab komiteemenetluse kohane komitee.

Artiklis 9 sätestatakse aruandluskohustused, mis komisjonil on Ukrainale antava makromajandusliku finantsabi rakendamise ajal Euroopa Parlamendi ja nõukogu ees.

Artiklis 10 määratakse täpselt kindlaks makromajandusliku finantsabi jõustumise tingimused.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Ukrainale erakorralise makromajandusliku finantsabi andmise kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 212,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁹

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu ja Ukraina vaheline assotsieerimisleping¹⁰ (edaspidi „assotsieerimisleping“), mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, jõustus 1. septembril 2017. Arvestades, et Euroopa Ülemkogu 23. juuni kohtumisel otsustati tunnustada Ukraina ELi väljavaadet ja anda Ukrainale kandidaatriigi staatus, peaks tal olema õigus saada liidult makromajanduslikku finantsabi.
- (2) 2014. aasta kevadel hakkas Ukraina ellu viima ulatuslikku reformikava, et kiirendada majanduskasvu ja parandada kodanike elatustaset. Selle kava peamiste prioriteetide hulka kuuluvad võitlus korruptsiooni vastu ning põhiseaduse, valimis- ja kohtureformid. Nende reformide rakendamist on toetatud viie järjestikuse makromajandusliku finantsabi programmiga, mille raames on Ukraina saanud laenudena kokku 6,2 miljardit eurot abi. Viimati anti Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse (EL) 2022/313¹¹ alusel seoses pingete teravnemisega piiril Venemaaga ning see 1,2 miljardi euro suurune laenusumma tehti kättesaadavaks 2022. aasta märtsis ja mais kahe 600 miljoni euro suuruse osamaksena.
- (3) 24. veebruaril 2022 alanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon Ukraina vastu ja sellele järgnenud kestav sõda on piiranud juurdepääsu turule ja järsult vähendanud avaliku sektori tulusid, samal ajal kui avaliku sektori kulutused humanitaarolukorra lahendamiseks ja riigiteenuste jätkuva kättesaadavuse tagamiseks on märkimisväärselt suurenenud. Praeguses väga ebakindlas ja ettearvamatus olukorras nähtub Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) antud parimatest hinnangutest Ukraina rahastamisvajaduste kohta, et 2022. aastal ulatub erakorraline rahastamispuudujääk ligikaudu 39 miljardi USA dollarinini, millest on võimalik katta umbes pool, kui seni lubatud rahvusvaheline toetus makstakse täielikult välja.

⁹ Euroopa Parlamendi 16. veebruari 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 21. veebruari 2022. aasta otsus.

¹⁰ Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vaheline assotsieerimisleping ([ELT L 161, 29.5.2014, lk 3](#)).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2022. aasta otsus (EL) 2022/313 makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale ([ELT L 55, 28.2.2022, lk 4](#)).

Leitakse, et liidu esimese makromajandusliku finantsabi kiire andmine Ukrainale on praeguses erakorralises olukorras täieliku erakorralise makromajandusliku finantsabi rakendamise esimese etapina asjakohane lühiajaline reageering Ukraina kõige kiireloomulisematele esmastele rahastamisvajadustele ja riigi makromajanduslikku stabiilsust ohustavatele suurtele riskidele. Liidu makromajanduslik finantsabi toetaks Ukraina makromajanduslikku stabiilsust ja tugevdaks riigi vastupanuvõimet, aidates nii kaasa Ukraina valitsemissektori võla jätkusuutlikkuse tagamisele ja riigi võimele täita oma finantskohustusi.

- (4) Võttes arvesse ka tulevast täielikku erakorralist makromajanduslikke finantsabi, tuginetakse käesoleva otsuse kohase liidu makromajandusliku finantsabi suuruse kindlaksmääramisel IMFi ja teiste rahvusvaheliste finantseerimisasutustega koostöös koostatud kvantitatiivsetele hinnangutele Ukraina täiendava välisrahastamise vajaduse kohta ning võetakse arvesse Ukraina suutlikkust rahastada end oma vahenditest. Abi suuruse kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka kahe- ja mitmepoolsete rahastajate eeldatavat rahalist osalust, vajadust tagada koormuse õiglane jagunemine liidu ja muude rahastajate vahel ning Ukrainas juba kasutatavaid liidu muid välisrahastamisvahendeid ja liidu osalemisega saavutatavat üldist lisaväärtust. Tuleks märkida ära Ukraina ametiasutuste võetud kohustust teha IMFiga tihedat koostööd lühiajaliste erakorraliste meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel ning nende valmidust töötada IMFiga ühiselt välja asjakohane majandusprogramm, kui olukord seda võimaldab. Liidu makromajandusliku finantsabi eesmärk peaks olema säilitada sõjaolukorras makromajanduslik finantsstabiilsus ja vastupanuvõime. Komisjon peaks tagama, et liidu makromajanduslik finantsabi on õiguslikult ja sisuliselt kooskõlas välistegevuse eri valdkondade peamiste põhimõtete, eesmärkide ja meetmetega ning liidu muu asjakohase poliitikaga.
- (5) Liidu makromajanduslik finantsabi peaks toetama liidu välispoliitikat Ukraina suhtes. Komisjoni talitused ja Euroopa välisteenistus peaksid tegema makromajandusliku finantsabi andmise käigus tihedat koostööd, et kooskõlastada liidu välispoliitikat ja tagada selle järjepidevus.
- (6) Liidu makromajandusliku finantsabi andmise eeltingimus peaks olema see, et Ukraina järgib tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme (sealhulgas parlamentaarne mitmeparteisüsteem) ja õigusriigi põhimõtet ning tagab inimõiguste austamise. Jätkuvad sõjatingimused, eelkõige praegune sõjaseisukord ei tohiks nende põhimõtete kohaldamist piirata, hoolimata võimu koondumisest täitevvõimu kätte.
- (7) Selleks et tagada liidu erakorralise makromajandusliku finantsabiga seotud liidu finantshuvide tõhus kaitse, peaks Ukraina võtma asjakohaseid meetmeid kõnealuse abiga seotud pettuse ja korrupsiooni ning muude rikkumiste ärahoidmiseks ja tõkestamiseks. Lisaks sellele tuleks sätestada, et komisjon teeb kontrollid, kontrollikoda auditeid ja Euroopa Prokuratuur teostab oma pädevust.
- (8) Liidu täiendav makromajanduslik finantsabi, mis kujutab endast esimest etappi erakorralise makromajandusliku finantsabi rakendamises, mis on Ukrainale kavas anda, peaks olema seotud aruandlusnõuete, mis sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis (edaspidi „vastastikuse mõistmise memorandum“). Rangemate aruandlusnõuete eesmärk peaks olema tagada, et praeguses sõjaolukorras kasutatakse rahalisi vahendeid tõhusalt, läbipaistvalt ja vastutustundlikult. Poliitilised tingimused, mille eesmärk peaks olema tugevdada riigi kohest vastupanuvõimet ja pikaajalist võla jätkusuutlikkust, vähendades seeläbi tasumata ja tulevaste finantskohustuste täitmisega seotud riske, lisatakse tulevasele makromajanduslikule finantsabile.

- (9) Selleks et tagada käesoleva otsuse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks kasutada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 182/2011¹².
- (10) Käesoleva otsuse kohane kuni 1 miljardi euro suurune makromajanduslik finantsabi kujutab endast liidu rahalist kohustust, mis võetakse välistegevuse tagatise kogumahu piires.
- (11) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 (edaspidi „finantsmäärus“) artikli 210 lõikele 3 loetakse eelarvest rahastatavatest eelarvelistest tagatistest või rahastatavast finantsabist tulenevad tingimuslikud kohustused jätkusuutlikuks, kui nende prognoositav mitmeaastane muutus jääb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 312 lõikes 2 nimetatud nõukogu määruses (EL, Euratom) 2020/2093,¹³ millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik, sätestatud piiridesse ja on kooskõlas nõukogu otsuse 2014/335/EL, Euratom¹⁴ artikli 3 lõikes 1 kindlaks määratud maksete assigneeringute aastase ülemmääraga. Selleks et liit saaks Ukrainat ulatusliku makromajandusliku finantsabiga rahaliselt ohutult toetada, säilitades samal ajal oma krediidireitingu ja sellest tulenevalt võime tulemuslikult rahastada nii oma sise- kui ka välispoliitikat, on oluline kaitsta liidu eelarvet piisavalt selliste tingimuslike kohustuste realiseerumise eest ja tagada nende finantsiline jätkusuutlikkus finantsmääruse artikli 210 lõike 3 tähenduses.
- (12) Kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega on vaja enne Ukrainale täiendavate makromajandusliku finantsabi laenude andmist tugevdada ühise eraldisfondi vastupanuvõimet vahenditega, mis on proportsionaalsed käesoleva Ukrainale antava makromajandusliku finantsabiga seotud tingimuslikest kohustustest tulenevate riskidega. Ilma vastupanuvõime tugevdamiseta ei oleks liidu eelarvest võimalik rahaliselt ohutult anda käesolevat abi, mis vastab Ukraina sõjaga seotud vajadustele. Praeguste hinnangute kohaselt peaks kuni 8,8 miljardi euro suurune täielik erakorraline makromajanduslik finantsabi, mis on Ukrainale kavas anda, sealhulgas käesolev 1 miljardi euro suurune osamakse, olema eraldistega kaetud 70 % ulatuses laenu summast, et kaitsta liidu eelarvet.
- (13) Sellest lähtudes tuleks käesoleva 1 miljardi euro suuruse laenu puhul kehtestada eraldiste määraks 70 %, mitte kohaldada üldreeglit, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/947¹⁵ artikli 31 lõike 5 kolmandas lõigus. Vastavat 700 miljoni euro suurust summat tuleks rahastada määruse (EL) 2021/947 raames geograafiliste programmide rahastamispaketist. See summa tuleks kulukohustustega siduda ja maksta ühise eraldisfondi asjakohasesse osasse kuni 2027. aastani kestval perioodil.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

¹³ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11).

¹⁴ Nõukogu 26. mai 2014. aasta otsus 2014/335/EL, Euratom Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta (ELT L 168, 7.6.2014, lk 105).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

- (14) Kuna käesoleva makromajandusliku abi osamakse suhtes kohaldatakse kõrgemat eraldiste määra, on kohane hallata käesoleva otsuse kohasest makromajanduslikust finantsabist tulenevaid finantskohustusi välistegevuse tagatise raames hallatavatest finantskohustustest eraldi. Lisaks tehakse ettepanek kasutada käesoleva makromajandusliku finantsabi jaoks ühises eraldisfondis ette nähtud vahendeid ainult käesolevast otsusest tulenevate finantskohustuste täitmiseks, mitte kohaldada määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõikes 6 sätestatud üldreeglit. Käesoleva makromajandusliku finantsabi jaoks ühises eraldisfondis ette nähtud vahendite suhtes ei tohiks kohaldada ka tegelikku eraldiste määra, mida rakendatakse vastavalt finantsmääruse artiklile 213.
- (15) Kuna käesoleva otsuse eesmärki anda Ukrainale eelkõige tema majandusliku vastupanuvõime ja stabiilsuse toetamiseks täiendavat makromajanduslikku finantsabi, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Selle artikli lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (16) Võttes arvesse kiireloomulisust, mis tuleneb Venemaa provotseerimata ja põhjendamatust sõjalisest agressioonist põhjustatud erandlikest asjaoludest, peetakse asjakohaseks teha erand ELi lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 osutatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast.
- (17) Pidades silmas Venemaa agressioonisõjast põhjustatud Ukraina rasket olukorda ja selleks, et toetada teda pikaajalise stabiilsuse saavutamisel, on asjakohane teha erand finantsmääruse artikli 220 lõike 5 punktist e ning võimaldada liidul katta käesoleva laenuga seotud intressikulud ja vabastada Ukraina halduskuludest. Intressitoetuse andmist tuleks erandkorras pidada finantsmääruse artikli 220 lõike 1 tähenduses toetuse tulemuslikkuse tagamiseks asjakohaseks ning intressitoetus tuleks katta liidu eelarvest. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ajal tuleks see katta määruse (EL) 2021/947 artikli 6 lõike 2 punkti a esimeses taandes osutatud rahastamispaketist. Ukraina võib taotleda intressitoetust ja halduskuludest loobumist igal aastal märtsi lõpuks. Selleks et võimaldada põhiosa paindlikku tagasimaksmist, peaks erandina finantsmääruse artikli 220 lõikest 2 samuti olema võimalik pikendada laenusid, mida seoses makromajandusliku finantsabiga liidu nimel võetakse.
- (18) Arvestades Ukraina rasket olukorda, peaks käesolev otsus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Liit annab Ukrainale kooskõlas lõikega 3 kuni 1 000 miljonit eurot makromajanduslikku finantsabi (edaspidi „liidu makromajanduslik finantsabi“), et toetada Ukraina makromajanduslikku finantsstabiilsust. Liidu makromajanduslik finantsabi antakse Ukrainale laenuna.
2. Liidu makromajandusliku finantsabi rahastamiseks volitatakse komisjoni laenama liidu nimel vajalikud rahalised vahendid kapitaliturgudelt või finantseerimisasutustelt ja laenama need edasi Ukrainale. Laenu maksimaalne keskmine tähtaeg on 25 aastat.
3. Makromajandusliku finantsabiga seotud intressimaksete kulud kaetakse käesoleva otsuse artikli 5 lõikes 2 osutatud intressitoetusena mitmeaastase finantsraamistiku

2021–2027 ajal määruse (EL) 2021/947 artikli 6 lõike 2 punkti a esimeses taandes osutatud rahastamispaketist.

4. Komisjon haldab liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksmist kooskõlas artikli 3 lõikes 1 osutatud komisjoni ja Ukraina vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud kokkulepete või ühiste arusaamadega.
5. Komisjon teavitab korrapäraselt Euroopa Parlamenti ja nõukogu liidu makromajandusliku finantsabiga, sealhulgas abi väljamaksetega, seotud suundumustest ning esitab nendele institutsioonidele õigeaegselt asjakohased dokumendid.
6. Liidu makromajanduslik finantsabi tehakse kättesaadavaks alates esimesest artikli 3 lõikes 1 osutatud vastastikuse mõistmise memorandumi jõustumisele järgnevast päevast ja makromajandusliku finantsabi andmise periood on üks aasta.
7. Kui Ukraina rahastamisvajadus liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksete perioodil algsete prognoosidega võrreldes oluliselt väheneb, vähendab komisjon antava abi summat või peatab või lõpetab abi andmise.

Artikkel 2

1. Liidu makromajandusliku finantsabi andmise eeltingimus on see, et Ukraina järgib tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme (sealhulgas parlamentaarne mitmeparteisüsteem) ja õigusriigi põhimõtet ning tagab inimõiguste austamise.
2. Komisjon ja Euroopa välisteenistus jälgivad lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmist kogu liidu makromajandusliku finantsabi andmise perioodi jooksul, eelkõige enne väljamaksete tegemist, võttes samuti arvesse olukorda kohapeal ja sõjaseisukorra kohaldamise tagajärgi.
3. Käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse kooskõlas nõukogu otsusega 2010/427/EL¹⁶.

Artikkel 3

1. Komisjon lepib Ukrainaga kokku liidu makromajandusliku finantsabi andmise eelduseks olevad selgelt kindlaks määratud aruandlusnõuded. Aruandlusnõuded sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis ja võetakse vastu kooskõlas artikli 8 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Aruandlusnõuetega tagatakse eelkõige, et liidu makromajanduslikku finantsabi kasutatakse tõhusalt, läbipaistvalt ja vastutustundlikult. Komisjon jälgib korrapäraselt, et nimetatud aruandlusnõuded oleksid täidetud.
3. Liidu makromajandusliku finantsabi üksikasjalikud finantstingimused sätestatakse laenulepingus, mille sõlmivad komisjon ja Ukraina.
4. Komisjon kontrollib korrapäraselt makromajandusliku finantsabi rakendamist ja seda, et vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepitud aruandlusnõuetest peetaks kinni. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu kõnealuse kontrolli tulemustest.

¹⁶ Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine (ELT L 201, 3.8.2010, lk 30).

Artikkel 4

1. Kui lõikes 3 osutatud nõuded on täidetud, teeb komisjon laenuna antava liidu makromajandusliku finantsabi ühe osamaksenda kättesaadavaks. Osamakse tegemise ajakava määrab kindlaks komisjon. Osamakse võidakse välja maksta ühes või mitmes osas.
2. Komisjon teeb osamakse väljamaksmise otsuse, kui tema hinnangul on täidetud järgmised nõuded:
 - (a) artikli 2 lõikes 1 sätestatud eeltingimus on täidetud;
 - (b) vastastikuse mõistmise memorandum, milles on sätestatud kogu laenuperioodil kohaldatava aruandlussüsteemi loomine, on jõustunud.
3. Kui lõikes 3 sätestatud nõuded ei ole täidetud, peatab komisjon liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksende ajutiselt või lõpetab need või võtab laenulepingu kohaselt asjakohaseid meetmeid. Sel juhul teavitab komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu peatamise või lõpetamise põhjustest.
4. Liidu makromajanduslik finantsabi makstakse põhimõtteliselt välja Ukraina keskpangale. Kooskõlas vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepivate tingimustega ja eeldusel, et täiendava rahastamise vajadus leiab kinnitust, võib liidu rahalised vahendid välja maksta Ukraina rahandusministeeriumile kui lõplikule abisaajale.

Artikkel 5

1. Laenuvõtmis- ja laenuandmistehingud tehakse kooskõlas finantsmääruse artikliga 220.
2. Erandina finantsmääruse artikli 220 lõike 5 punktist e võib liit kanda käesoleva otsuse alusel antud laenu intressid, andes selleks intressitoetust, ning laenuvõtmise ja -andmisega seotud halduskulud, välja arvatud laenu ennetähtaegse tagasimaksmisega seotud kulud.
3. Ukraina võib taotleda liidult intressitoetust ja halduskulude katmist iga aasta märtsi lõpuks.
4. Erandina finantsmääruse artikli 220 lõikest 2 võib komisjon vajaduse korral pikendada laenusid, mida seoses makromajandusliku finantsabiga liidu nimel võetakse.
5. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu lõigetes 2 ja 3 osutatud tehingute käigust.

Artikkel 6

Komisjon korraldab liidu makromajandusliku finantsabi rakendamise ajal tegevusanalüüsi, et hinnata uuesti, kas Ukraina finantskord, haldusmenetlus ning sise- ja väliskontrollimehhanismid, mis on abi andmise seisukohast olulised, on usaldusväärsed.

Artikkel 7

1. Käesoleva otsuse alusel laenuna antava makromajandusliku finantsabi suhtes kohaldatakse 70 % eraldiste määra, mitte määruse artikli (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 5 kolmandas lõigus sätestatud üldreeglit.

2. Selle asemel, et kohaldada määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõikes 6 sätestatud üldreeglit, tagatakse käesoleva otsuse alusel laenuna antavast makromajanduslikust finantsabist tulenevad finantskohustused muudest välistegevuse tagatise raames tagatavatest finantskohustustest eraldi ja käesoleva otsuse alusel laenuna antava makromajandusliku finantsabi jaoks ühises eraldisfondis ette nähtud vahendeid kasutatakse ainult käesolevast otsusest tulenevate finantskohustuste täitmiseks.
3. Erandina finantsmääruse artiklist 213 ei kohaldata käesoleva otsuse alusel laenuna antava makromajandusliku finantsabi jaoks ühises eraldisfondis ette nähtud vahendite suhtes tegelikku eraldiste määra.

Artikkel 8

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 9

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga aasta 30. juuniks oma aastaaruande raames hinnangu käesoleva otsuse I peatüki rakendamise kohta eelnenud aastal. Nimetatud aruandes:
 - (a) analüüsitakse liidu makromajandusliku finantsabi rakendamise edenemist;
 - (b) hinnatakse Ukraina majanduslikku olukorda ja väljavaateid ning artikli 3 lõikes 1 osutatud nõuete ja tingimuste rakendamist;
 - (c) näidatakse seost vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud nõuete ja tingimuste, Ukraina jooksva makromajandusliku olukorra ning liidu makromajandusliku finantsabi osamakse tegemist käsitleva komisjoni otsuse vahel.
2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt kaks aastat pärast abiperioodi lõppu järelhindamise aruande, milles hinnatakse liidu makromajandusliku finantsabi tulemusi ja tõhusust ning seda, mil määral on liidu makromajanduslik finantsabi aidanud kaasa abi eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 10

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Ukrainale erakorralise makromajandusliku finantsabi andmise kohta

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise (ABM/ABB) struktuurile¹⁷

Poliitikavaldkond: majandus- ja rahandusküsimused

Meede: rahvusvahelised majandus- ja rahandusküsimused

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb:

uut meedet

uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest¹⁸

olemasoleva meetme pikendamist

ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

„Anda uut hoogu töökohtade loomisele ning majanduskasvu ja investeringute edendamisele: suurendada heaolu ka väljaspool ELi“

1.4.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr.

„Suurendada heaolu ka väljaspool ELi“

Asjaomased tegevusalad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise struktuurile

Majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi asjakohane tegevus on seotud järgmisega:

a) makromajandusliku finantsstabiilsuse toetamine ja majanduskasvu edendavate reformide soodustamine väljaspool ELi, sh põhipartneritega korrapäraselt peetavate majandusdialogide ja makromajandusliku finantsabi kaudu, ning

b) laienemisprotsessi ning ELi laienemis- ja naabruspoliitika ja muude prioriteetide rakendamise toetamine partnerriikides, tehes majandusanalüüse, hinnates poliitikameetmeid ja andes nõu.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

¹⁷ ABM: tegevuspõhine juhtimine; ABB: tegevuspõhine eelarvestamine.

¹⁸ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

- Annab Ukrainale makromajanduslikku finantsabi, et toetada Ukraina majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust ning stabiilsust sõjaolukorras.
- Aitab katta Ukraina 2022. aasta välisrahastamisvajadust seoses maksebilansi märkimisväärse halvenemisega, mis on põhjustatud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sissetungist Ukrainasse.
- Leevendab partneri eelarvelisi rahastamisvajadusi.
- Toetab struktuurireforme, mille eesmärk on parandada üldist makromajanduslikku juhtimist, tugevdada majanduse juhtimist ja läbipaistvust ning parandada kestliku majanduskasvu tingimusi.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Ukraina ametiasutused peavad andma komisjoni talitustele korrapäraselt aru mitme majandusnäitaja ning vastastikuse mõistmise memorandumis sisalduvate aruandlusnõuete kohta.

Komisjoni talitused jätkavad Ukraina rahanduse juhtimise jälgimist ka pärast 2020. aasta juunis esitatud tegevusanalüüsi riigi rahastamis- ja halduskorra kohta.

Kavandatud seadusandliku otsusega on ette nähtud nõukogule ja Euroopa Parlamendile esitatav iga-aastane makromajanduslikku finantsabi käsitlev aruanne, mis sisaldab hinnangut kõnealuse meetme rakendamise kohta. Kahe aasta jooksul pärast viimase osamakse tegemist teostatakse abi sõltumatu järelhindamine.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiviimase või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Abi väljamaksed sõltuvad komisjoni ja Ukraina ametiasutuste vahelises vastastikuse mõistmise memorandumis loetletud poliitiliste eeltingimuste täitmisest. Kavakohaselt makstakse abi välja ühe osamaksena. Osamakse tehakse kohe pärast käesoleva ettepaneku heakskiitmist ja vastava vastastikuse mõistmise memorandumi jõustumist.

Abi andmist korraldab komisjon. Kooskõlas finantsmäärusega kohaldatakse erisätteid pettuste ja õigusnormide muude rikkumiste ärahoidmiseks.

Komisjon ja Ukraina ametiasutused lepivad kokku vastastikuse mõistmise memorandumis, millega nähakse ette aruandlusnõuded. Komisjon teeb tihedat koostööd rahvusvaheliste finantsasutuste ja riiklike ametiasutustega, et jälgida sündmuste arengut ning vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepitud nõuete ja tingimuste kohaldamist.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

Käesolev ettepanek anda Ukrainale kuni 1 miljardi euro ulatuses makromajanduslikku finantsabi järgib otsust (EL) 2022/313 makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale summas 1,2 miljardit eurot laenudena, mis maksti täielikult välja kahe osamaksena 2022. aasta märtsis ja mais. Selle makromajandusliku finantsabiga tugevdatakse ka liidu meetmeid otsese humanitaar-, majandus- ja kaitseabi andmiseks ning liidu algatusi koordineerida mitmepoolseid meetmeid, nagu kampaania „Stand Up for Ukraine“. Oma olemuselt kiirendab makromajanduslik finantsabi reforme, mis tugevdavad riigi lühiajalist vastupidavust ja suurendavad ka pikemaajalist stabiilsust. Need eeldatavad tulemused on praegusel kriitilisel hetkel Ukraina jaoks eriti olulised.

Praegusel hetkel Ukrainale laenude vormis antav täiendav toetus võib aidata Ukraina ametiasutustel lahendada sõjategevusest tulenevaid kiireloomulisi ja kõige pakilisemaid rahastamisprobleeme. Lisaks sellele toetatakse kõnealuse abi andmisega ametiasutuste jõupingutusi stabiilse makromajandusliku keskkonna säilitamisel, kavandatava makromajandusliku finantsabiga suurendatakse kokkuvõttes Ukrainas rakendatavate ELi meetmete lisaväärtust ja parandatakse riigile muus vormis antava ELi finantsabi, sealhulgas eelarvetoetuse meetmete ja praeguse mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) raames välisrahastamisvahendite kaudu antavate toetuste tulemuslikkust.

Projektide rahastamine või tehnilise abi andmine ei oleks kõnealuse erakorralise makromajandusliku finantsabi laiemate makromajanduslike eesmärkide saavutamiseks sobiv ega piisav. Muude ELi vahenditega võrreldes on makromajandusliku finantsabi peamine eelis see, et selle abil on võimalik kiiresti leevendada vajadust välisrahastuse järele ning aidata luua püsiva stabiilse makromajandusliku finantsraamistiku, muu hulgas edendades kestlikku ja tasakaalustatud maksebilanssi ja eelarveseisundit aruandlusnõuetele sobivas raamistikus. Kuna makromajanduslik finantsabi aitab tagada üldist poliitikaraamistikku, võib see suurendada ka ELi muude, kitsamini piiritletud eesmärgiga finantsinstrumentidest meetmete tulemuslikkust Ukrainas.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Partneritele antud makromajandusliku finantsabi kohta tehakse järelhindamist. Varasemate Ukrainale antud makromajandusliku finantsabi programmide järelhindamine on näidanud, et need on eesmärkide, rahastamispaketi ja poliitiliste eesmärkide seisukohast olnud üldiselt väga asjakohased.

Kokkuvõttes on neil olnud suur osa selles, et aidata Ukrainal lahendada probleeme oma maksebilansiga ja viia ellu peamisi struktuurireforme, millega stabiliseerida majandust ja parandada välisvõla teenindamise võime jätkusuutlikkust. Need on võimaldanud eelarvekokkuvõidude ja rahalist kasu ning aidanud kaasata täiendavaid rahalisi vahendeid ja suurendada investorite usaldust. Makromajandusliku finantsabi tingimuste pakett viidi täielikult kooskõlla IMFi asjaomase programmiga ja sellel oli suur poliitiline mõju, mis aitas kaasa Ukraina ametiasutuste pingutustele oluliste reformide elluviimisel, eriti valdkondades, mida muud rahvusvaheliste rahastajate programmid ei hõlma.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Põhimõtteliselt eraldatakse 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus makromajandusliku finantsabi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 212 alusel loodud ühisele eraldisfondile rahastamismääraga 9 %.

Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt ja võttes arvesse praegu hinnangulist riskipositsiooni, on vaja katta need täiendavad riskipositsioonid Ukraina suhtes 70 % ulatuses liidu eelarve eraldistest.

Lisaks, arvestades Ukraina keerulist olukorda ja toetamaks teda pikaajalise stabiilsuse saavutamisel, peaks liidul olema võimalus erakorraliselt katta intressikulud ja vabastada Ukraina halduskuludest. Intressitoetus ajavahemikuks 2023–2027 tuleks katta määruse (EL) 2021/947 artikli 6 lõike 2 punkti a esimeses taandes osutatud rahastamispaketist.

Võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

EL on üks peamisi Ukrainale rahalise abi andjaid, toetades riigi majandus-, struktuuri- ja institutsioonilisi reforme ning kodanikuühiskonda. Praegusel hetkel Ukrainale laenu vormis antav täiendav toetus võib aidata Ukraina ametiasutustel lahendada sõjategevusest tulenevaid märkimisväärseid rahastamisprobleeme. Lisaks sellele toetatakse kõnealuse abi andmisega ametiasutuste jõupingutusi stabiilse makromajandusliku keskkonna säilitamisel, kavandatava makromajandusliku finantsabiga suurendatakse kokkuvõttes Ukrainas rakendatavate ELi meetmete lisaväärtust ja parandatakse riigile muus vormis antava ELi finantsabi, sealhulgas eelarvetoetuse meetmete ja praeguse mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) raames välisrahastamisvahendite kaudu antavate toetuste tulemuslikkust. Kavandatav makromajanduslik finantsabi moodustab ühtlasi osa laiemast ELi Ukrainale suunatud abi- ja ülesehitusalgatused, ning on Ukrainale antava üldise rahvusvahelise toetuse lahutamatu osa¹⁹.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Laenu abil suurendab kõnealune makromajandusliku finantsabi meede ELi eelarve tulemuslikkust finantsvõimenduse kaudu ja pakub parimat kulutõhusat lahendust.

Komisjon on volitatud laenama kapitaliturgudelt nii Euroopa Liidu kui ka Euratomi nimel rahalisi vahendeid, kasutades selleks ELi eelarvetagatist. Eesmärk on saada turult rahalisi vahendeid parima võimaliku intressimääraga tänu ELi/Euratomi kõrgeimale krediitvõimele (reitinguagentuuride Fitch, Moody's ja DBRS hinnangul reiting AAA ning reitinguagentuuri S&P hinnangul reiting AA, kõik stabiilse väljavaatega) ning laenates need seejärel edasi rahastamiskõlblikele laenuvõtjatele seoses laenude andmisega Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi, maksebilansi rahastamisvahendi, makromajandusliku finantsabi

¹⁹ Nagu on öeldud komisjoni 18. mai teatises https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ukraine-relief-reconstruction_en.pdf.

ja Euratomi projektide raames. Laenu võtmine ja andmine toimub kompensatsioonitehingu vormis, nii et puudub intressimäära- või valuutarisk ELi eelarvele. Eesmärk saada laenuvõtmis- ja laenuandmistehinguteks rahalisi vahendeid parima võimaliku intressimääraga on saavutatud, sest need intressimäärad on kooskõlas sarnaste asutustega (Euroopa Investeeringuspank, Euroopa finantsstabiilsusmehhanism ja Euroopa stabiilsusmehhanism).

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid²⁰

Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ✕ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd neile antakse piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

²⁰

Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/ET/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Käesoleva otsuse alusel rahastatavaid meetmeid rakendatakse eelarve otsese täitmise korras komisjoni poolt peakorterist.

Abi on makromajanduslikku laadi. Komisjoni talitused lähtuvad meetmete jälgimisel Ukraina ametiasutustega vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepivatest konkreetsetest reformimeetmetest.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Käesoleva otsuse alusel rahastatavaid meetmeid rakendatakse eelarve otsese täitmise korras komisjoni poolt peakorterist.

Makromajandusliku finantsabi väljamaksed sõltuvad läbivaatamiste tulemustest ning on seotud iga meetme juurde kuuluvate poliitiliste eeltingimuste täitmisega. Komisjon jälgib tähelepanelikult nende tingimuste täitmist.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Kindlakstehtud riskid

Kavandatud makromajandusliku finantsabi andmisega kaasnevad väärkasutuse risk ning strateegilised ja poliitilised riskid.

Peamine risk tuleneb sõja jätkumisest, mille põhjustas Venemaa põhjendamatu ja provotseerimata sissetung Ukrainasse, millel võib olla täiendav negatiivne mõju Ukraina makromajanduslikule stabiilsusele, mõjutades kavandatud makromajandusliku finantsabi väljamaksmist ja/või tagasimaksmist.

On risk, et makromajanduslikku finantsabi võidakse kasutada pettuse eesmärgil. Kuna makromajanduslik finantsabi (erinevalt näiteks projektide rahastamisest) ei ole ette nähtud konkreetsete kulutuste jaoks, on see risk seotud selliste teguritega nagu Ukraina keskpanga ja rahandusministeeriumi juhtimissüsteemide üldine kvaliteet, haldusmenetlused, kontrolli- ja järelevalvefunktsioonid, IT-süsteemide turvalisus ning sise- ja välisauditiüksuste suutlikkus.

Kolmas risk on seotud võimalusega, et Ukraina ei suuda täita ELi ees oma kavandatud makromajandusliku finantsabi laenust tulenevaid finantskohustusi (makseviivituse või krediidirisk), mille põhjuseks võib olla näiteks riigi maksebilansi ja eelarvepositsiooni märkimisväärne täiendav halvenemine.

Sisekontrollisüsteemid

Makromajandusliku finantsabi suhtes kohaldatakse kinnitamis-, kontrolli- ja auditeerimismenetlusi, mille eest vastutavad komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF), ja Euroopa Kontrollikoda, nagu on ette nähtud finantsmääruse artikliga 129.

Rakendamise käigus kontrollib komisjon korrapäraselt partneri deklaratsioone. Makse eeldab: 1) majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi töötajate järelevalvet ja 2) majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadis kasutatavas rahastamiskorras (mudel 2) sätestatud kontrollimenetlust. Makromajandusliku finantsabi meetmetega seotud väljamaksete tingimuseks võivad olla täiendavad sõltumatud (dokumentidel põhinevad ja kohapealsed) järelkontrollid peadirektoraadi järelkontrolli rühma ametnike poolt. Selliseid kontrole võib algatada ka edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja taotlusel. Maksete katkestamisi ja peatamisi, finantskorrektsioone (komisjoni poolt) ja sissenõudmisi võib rakendada vastavalt vajadusele (seni ei ole neid tehtud) ning need on partneritega sõlmitud rahastamislepingutes sõnaselgelt sätestatud.

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

Olemasolevad kontrollisüsteemid tagasid makromajandusliku finantsabi maksete tegeliku veamäära 0 %. Teadaolevad pettuse, korrupsiooni või ebaseadusliku tegevuse juhtumid puuduvad. Makromajandusliku finantsabi meetmete puhul kasutatakse selget sekkumisloogikat, mis võimaldab komisjonil hinnata nende meetmete mõju. Kontrollid võimaldavad tagatise kinnitamist ning poliitikaeesmärkide ja prioriteetide saavutamist.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Abi omastamise riskide maandamiseks on võetud ja võetakse veel mitu meetet.

Esiteks sisaldab laenuleping mitut sätet, mis käsitlevad kontrollimist, pettuse tõkestamist, auditeid ja rahaliste vahendite tagasinõudmist pettuse või korrupsiooni korral. Peale selle nähakse ette, et abiga seotakse mitu aruandlusnõuet, et suurendada vahendite kasutamise seotud läbipaistvust ja aruandekohustust. Lisaks makstakse abi spetsiaalsele kontole Ukraina keskpangas.

Kooskõlas finantsmääruse nõuetega teevad komisjoni talitused Ukraina finantsvoogude liikumise süsteemi ja haldusmenetluste tegevusanalüüsi, et teha kindlaks, kas programmi raames antava abi, sealhulgas makromajandusliku finantsabi haldamise kord pakub piisavaid tagatise. Eelmine analüüs tehti 2020. aasta juunis ja see hõlmab selliseid valdkondi nagu eelarve koostamine ja täitmine, avaliku sektori sisefinantskontroll, sise- ja välisaudit, riigihanked, sularaha ja valitsemissektori võla haldamine ning keskpanga sõltumatus. Komisjon viib kavandatava erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi rakendamise ajal läbi teise tegevushinnangu.

Peale selle kohaldatakse abi suhtes kinnitamis-, kontrolli- ja auditeerimismenetlusi, mille eest vastutavad komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF), ja Euroopa Kontrollikoda, nagu on ette nähtud finantsmääruse artiklis 129.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ²¹	EFTA riigid ²²	kandidaatriigid ²³	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
6	14 02 01 11 „Idanaabus“	Liigendatud	EI	EI	EI	EI
6	14 02 01 70 „Naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“ — Ühise eraldisfondi eraldised“	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse – ei kohaldata

²¹ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

²² EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

²³ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	6	Rubriik 6 – Naabrus ja maailm
---	----------	--------------------------------------

DG: Naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirekoraat			Aasta 2021	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
☐ Tegevusassigneeringud										
Eelarverida ²⁴	Kulukohustused	(1a)			20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	100,0
14 02 01 11 „Idanaabrus“ ²⁵	Maksed	(2a)			20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	100,0
DG: Majandus- ja rahandusküsimuste peadirekoraat			Aasta 2021	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)								
14 02 01 70 „NDICI – ühise eraldisfondi eraldised“ ²⁶			27,3	125,0	162,6	32,5	143,4	143,4	65,8	700,0

²⁴ Eelarve ametliku liigenduse kohaselt.

²⁵ Tugevdatakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi uute probleemide ja prioriteetide reservist (eelarverida 14 02 04).

²⁶ Makromajandusliku finantsabi laenude summa (9 %), mis tuleb kulukohustustega siduda ja maksta ühisesse eraldisfondi aastatel 2021–2027, kui aastaelarved on vastu võetud.

	Maksed	(2b)				81,2	100,0	300,0	218,8	700,0
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ²⁷										
Eelarverida 14.20.03.01 [makromajandusliku finantsabi toetused]	Kulukohustused	(1c)		0,1			0,15			0,25
	Maksed	(2c)		0,1			0,15			0,25
Majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1b + 1c	27,3	125,1	162,6	32,5	143,5	143,4	65,8	700,25
	Maksed	=2b +2c		0,1		81,2	100,1	300,0	218,8	700,25

□ Tegevusassigneeringud KOKKU (NEAR +ECFIN)	Kulukohustused	(3)	27,3	125,1	182,6	52,5	163,5	163,4	85,8	800,25
	Maksed	(4)		0,1	20,0	101,2	120,1	320,0	238,8	800,25
□ Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	rahastatavad	(5)								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 6 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 3+ 5	27,3	125,1	182,6	52,5	163,5	163,4	85,8	800,25
	Maksed	= 4+ 5		0,1	20,0	101,2	120,2	320,0	238,8	800,25

²⁷ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas](#) (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
DG: Majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat								
☐ Personalikulud		0,848	0,424	0,424	0,072	0,072	0,072	1,912
☐ Muud halduskulud		-	0,06	-	-	-	-	0,06
Majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,848	0,484	0,424	0,072	0,072	0,072	1,972

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,848	0,434	0,424	0,072	0,072	0,072	1,972
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2021	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	27,3	125,948	183,084	52,924	163,572	163,472	85,872	802,172
	Maksed		0,948	20,484	101,624	120,172	320,072	238,872	802,172

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid	Aasta 2022		Aasta 2023		Aasta 2024		Aasta 2025		Aasta 2026		Aasta 2027		KOKKU			
	VÄLJUNDID															
	Väljundi liik ²⁸	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ²⁹ ...																
- Väljund	Toetusmaksed					20,0		20,0		20,0		20,0		20,0		100,0
- Väljund	Välistegevuse tagatise eraldised		700,0													700,0
- Väljund	Tegevuse hindamine	1	0,1												1	0,1
- Väljund	Järelhindamine						1	0,15							1	0,15
Erieesmärk nr 1 kokku			700,1			20,0	1	20,15		20,0		20,0		20,0		800,25
KOKKU			700,1			20,0	1	20,15		20,0		20,0		20,0		800,25

²⁸ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

²⁹ Vastavalt punktile 1.4.2 „Erieesmärgid ...“

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- X Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
--	------------	------------	------------	------------	------------	------------	--------------

RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU							
Personalikulud	0,848	0,424	0,424	0,072	0,072	0,072	1,912
Muud halduskulud	-	0,06	-	-	-	-	0,06
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,848	0,484	0,424	0,072	0,072	0,072	1,972

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7³⁰ välja jäävad kulud kokku							
Personalikulud							
Muud halduskulud							
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud KOKKU							

KOKKU	0,848	0,484	0,424	0,072	0,072	0,072	1,972
--------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

³⁰

Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
☐ Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	5,4	2,7	2,7	0,45	0,45	0,45	12,15
20 01 02 03 (delegatsioonides)							
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)							
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)							
Muud eelarveread (märkige)							
☐ Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)³¹							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)							
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)							
XX 01 xx yy zz ³²	- peakorteris						
	- delegatsioonides						
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)							
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)							
Muud eelarveread (märkige)							
KOKKU	5,4	2,7	2,7	0,45	0,45	0,45	12,15

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	<p>Direktoraadi D direktor: tegevuse järelevalve ja juhtimine, suhtlus nõukogu ja parlamendiga otsuse vastuvõtmiseks ja vastastikuse mõistmise memorandumi heakskiitmiseks, läbirääkimiste pidamine Ukraina ametiasutustega vastastikuse mõistmise memorandumi sõlmimiseks, aruannete läbivaatamine, lähetuste juhtimine ning tingimuste täitmisel tehtavate edusammude hindamine.</p> <p>Direktoraadi D üksuse juhataja / üksuse juhataja asetäitja: direktori abistamine tegevuse juhtimisel, suhtlus nõukogu ja parlamendiga otsuse vastuvõtmiseks ja vastastikuse mõistmise memorandumi heakskiitmiseks, läbirääkimiste pidamine Ukraina ametiasutustega vastastikuse mõistmise memorandumi ja (koos eelarve peadirektoraadiga) krediidikorralduse lepingu sõlmimiseks, aruannete läbivaatamine ja tingimuste täitmisel tehtavate edusammude hindamine.</p> <p>Osakondade ökonomistid, makromajandusliku abiprogrammi sektor (direktoraat D):</p>
--------------------------------	---

³¹ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored eksperdid delegatsioonides.

³² Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

	<p>otsuse ja vastastikuse mõistmise memorandumi ettevalmistamine, suhtlus ametiasutuste ja rahvusvaheliste finantsasutustega, kontrollkäikude tegemine, komisjoni talituste aruannete koostamine, komisjoni menetluste ettevalmistamine seoses abi haldamisega, suhtlus välisekspertidega seoses tegevushinnangute ja järelhindamisega.</p> <p>Eelarve peadirektoraat (üksused E1 ja E3 direktori juhtimisel): krediidikorralduse lepingu ettevalmistamine, selle üle läbirääkimiste pidamine Ukraina ametiasutustega ja vastutavatelt komisjoni talitustelt sellele heakskiidu saamine ning mõlemalt poolelt allkirjade saamine. Krediidikorralduse lepingu jõustumisejärgne kontroll. Laenuvõtmistehinguid käsitleva(te) komisjoni otsus(t)e ettevalmistamine, rahastamistaotlus(t)e esitamise järelevalve, pankade valimine, rahastamistehingute ettevalmistamine ja teostamine ning Ukrainale väljamaksete tegemine. Järelevalve tegemine laenu(de) tagastamise üle. Loetletud tegevusi käsitlevate aruannete koostamine.</p>
Koosseisuvälised töötajad	-

3.2.4. *Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga*

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

3.2.5. *Kolmandate isikute rahaline osalus*

Ettepanek/algatus:

- ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.